

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Fylke: Nord-Trøndelag.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Grong.

Emne: Ård og plog

Bygdelag: Namdalen.

Oppskr. av: Martin Bjerken

Gard: Bjerken

(adresse): Gjølum

G.nr. 2. Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Ård og plog har vært brukt her i langda fra gammel tid. No u arden mir og mir avløyrt av min modren redskapen som luskrakten og radmosen. Årdan vites ikke å ha vært brukt til å højre på høys og u åkeren og heller ikke til redmøllning av kornet til høithet en lett har vært brukt. Hvis mest brukt ut grav til å mulde kornet ned ned.

Årdan blir brukt til å drille opp rader til påvekstringa samt til å hysse påkeren ned nær græsset (kåte) var parrende langst. Her til var de gammeldags beorden ut i bruket redskap da det la lās mulden inntil stikken på påvekstradet på en tungelig måte inntil å mulde ut det. No kan ut højre arden av jern som framdeles benemmes ard. Oppsepplog blir ikke brukt som navn på dth redskap her.

En har forsøkt å gjøre en ligning av en gammeldags beard. Årdan var ut slags snoplogliknende redskap som var montert til en ås og med hånd-

som storskænsordning. Gjættom var aldrig
 ihjælslegget med arden. I formonne på
 åsen var det fastt en jerntræk hvortil
 en fastt ett alvorsneting lett sjek. Til
 arden var det jern i spissen som ett
 plagjern påmonnet sammenknyttet ved en
 "gat". De forbejellige narmer på de dele som
 arden var gjort av var is, vellefjæl og styre.
 Man inntving på arden for å få frem
 lenden kjernen en ikke man drimat for
 å nguten dykden hadde en^{en} kile i bak-
 monne på åsen og da åsen gikk gjennom
 ett avlangt hull i ardens bakerte stolpe
 künde en ved dunn kile løfte eller
 snute åsen og dermed åpne å få arden til
 å gå gjennom uten dyper eller kiler.

Det hørte inget kvis (sjara) til
 arden. Når inntas spissen var det gjort av
 tre. Vellefjælten var av tre og som normalt
 var av ikke stillbar. Litt en det ble
 arden gjort av snute gårdbruket som
 var navntunde künde med treleide.

No for tiden künde man moderne
 fabrikkemaskiner pløge. De liksom maskinide
 pløge ble utskrevet utskiftet i 1890 åra.
 ja künde allerede i 1860 åra. En gikk da
 over til en annen pløgetype som også
 var en trepløge og ble kaldt Engelsk-
 pløge. Disse pløge var lengre og hadde
 lange arme så man gikk bakover pløge
 og styre den. Disse pløge ble forbrudet
 i beggda av spesielle pløgemedar men disse
 pløge ble avlært av fabrikkmaskinide pløge.
 En har også forsøkt å lage en

begynde at den ildste kjendte plogstige
 var i byggda. Den var gjort af træ når
 imidlertid vellejæder som var af jern og
 vridde og ristelen (skjæran) som også var
 af jern. Men katnet i disse plogge var af
 træ og ligeledes landsida men denne
 brødde vist et bygt jernslag i man
 kantz for at den ikke skulde stikke bort
 for jort. Nas redskap for å norske plog-
 gjæder for jord har en ikke liest minnet.

Når en kjorte ploggen tillætes blev
 den delat over på landsida hvor den
 var påsikkert 2 klasser på ploggen og
 disse klasser skulde mesten stige
 på selve plogkroppen. Men spesielt
 navn på disse klasser mindes ikke.

De ploggen i tejen var alle livin-
 ploggen. Med de gamle norske ploggen kende
 en plæn en 4 toms dyb fire mm i
 levisåkeren nådde en aurakelig dyben.
 Dybden reguleres på de gamle kaptlo-
 ger som på anden side en kile på
 ploggen akterenden hvorved en kunde
 styre plogskjæret dyben og også den
 dybde en instekt. Ristelen var det på
 alle ploggen men ploggen med den ristelen
 tejen var ikke brukt av.

Til transport av plog og ard blev
 det altid brukt en simpel slide gjort
 til det bruk.

Det kan bemerkes at det skal
 tra vært opbevart en plog på en gård
 bestående av den kærte. En kan

således går det fra at slike ploger har
 vært i bruk i ett så langt tilbakeleg-
 gende tidsavsnitt at man ikke får
 angi noe årstall. Imidlertid har man
 den forstillelse at denne landsdel har
 vært nærlinende tidlig i sin med å
 medernisere de mest elementære jord-
 bruksredskaper.

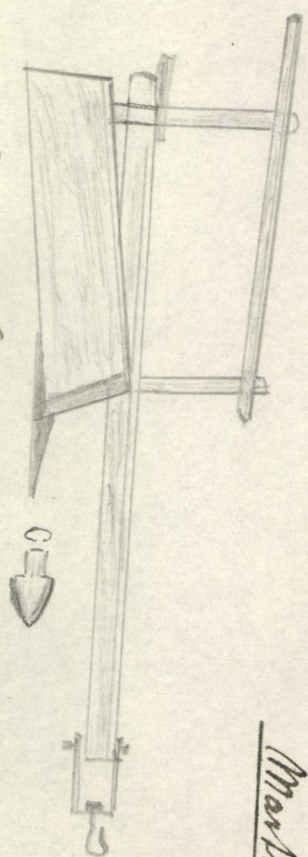
Namnet er uttalt at her i
 lengden og namnet på plogen er
 plog. Her er et henneljønsord
 i det språket som er tatt for de
 indre Nandedelene.

1389

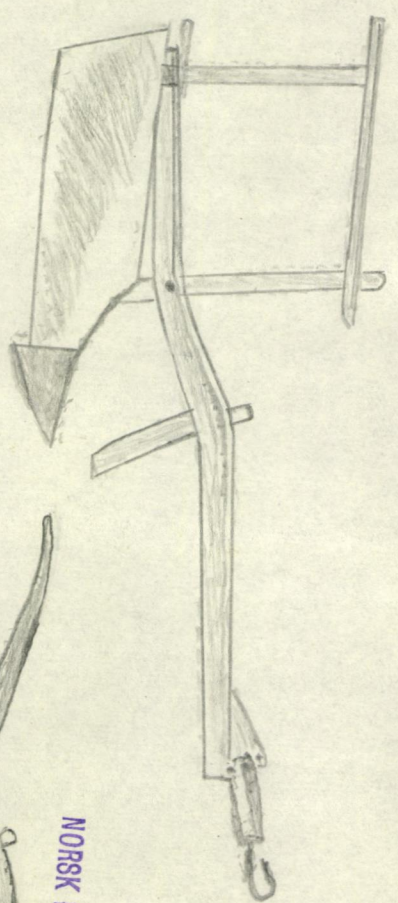
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Stra Broyg.

Marlin Bjernum.



Strid. (Att). vridskjæver. 1



Plag. Morslopplag. 2



Boergelshjølappur. 3

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

1389